

UNIVERSITETS- OG HØGSKOLERÅDET

The Norwegian Association of Higher Education Institutions

Til UHRs styre

Deres referanse:

Vår referanse:

Vår dato:

18.12.2008

Innspill fra Nasjonalt råd for lærerutdanning til stortingsmelding om forskning

Innenfor lærerutdanningsfeltet pågår det for tiden en rekke prosesser som er av avgjørende betydning for hvordan lærerutdanningen vil utvikle seg i tiden som kommer. Styrking av forskningsvirksomheten knyttet til lærerutdanning er et bærende argument i den diskursen som pågår.

Forskning på og i på lærerutdanning

Det bør herske liten tvil om at forskningssatsingen knyttet til profesjonsutdanningsfeltet, herunder lærerutdanning, tradisjonelt sett har vært for liten. Forskning rettet mot lærerutdanning har i stor grad foregått innenfor en disiplinbasert tradisjon og i for liten grad vært relatert til profesjons- og didaktikkaspektet. I den grad den har nærmet seg lærerutdanningsfeltet, har dette vært en tilnærming utenfra, på forskningens premisser, ikke knyttet til en aktiv lærerutdanningstradisjon. Forskingen har likeledes hatt basis i et begrepsapparat tilpasset en teoretisk-vitenskapelig, mer enn en profesjonsrettet diskurs.

Lærerutdanningene mangler kunnskap for å fatte de beslutninger som best kan styrke barnehagen, skolen og lærerutdanningene. Man er også uten et vitenskapelig språk som kan internaliseres blant ansatte i barnehage/skole og i lærerutdanningene, og det er vanskelig å vitenskapeliggjøre fagområdene. Dette ble også påpekt i NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanning, hvor betydningen av at forskning har foregått på lærerutdanningene og ikke i, også er vektlagt. Konsekvensen har vært mindre forskningssatsing og hinder for utvikling av mer faglig kommunikasjon og kontakt mellom lærerutdanning og praksisfeltet. I Forskningsrådets policy for 2008/2012, heter det om forskning ved de statlige høgskolene – satsing på profesjonsforskning:

Et hovedelement i satsingen skal være innenfor profesjonene, rettet mot profesjoner som har særskilte behov for kompetanseheving.

Lærerutdanning er ett av feltene det vises til her. De siste årene ser vi imidlertid flere eksempler på gode tiltak som vi tror vil være med å styrke forskningen ved lærerutdanningsinstitusjonene og i lærerutdanningsfeltet. PraksisFoU og Utdanning 2020 er eksempler på dette. Nasjonalt råd for lærerutdanning støtter disse tiltakene og vil gjerne involveres i prosesser der dette er naturlig. NRLU støtter også videreføring av PraksisFoU-prosjektet.

Vitenskapeliggjøring av lærerutdanning og barnehage/skole

For å styrke utdanningssystemet bør der legges stor vekt på å vitenskapliggjøre lærerutdanningen og barnehagen/skolen. Lærere og lærerutdannere må få bedre muligheter til å tilegne seg forskningskompetanse, slik at arbeidet på alle nivåer i systemet blir preget av relevant internasjonal og nasjonal forskning. Lærere må være i stand til å forske på egen praksis, på egen praksiskontekst og på bredere, mer generelle områder. Studentinvolvering i forskning/FoU er en sentral føring, som alle lærerutdannere plikter å legge til rette for.

Tanken om en forskerskole i lærerutdanning er et viktig steg i arbeidet med en slik vitenskapeliggjøring, og det er ønskelig å sette av ressurser slik at det kan tilrettelegges for at 200 nye doktorer innenfor lærerutdanningen bli utdannet ved forskerskolen i løpet av en periode på 11 år. Dette krever langtidsplanlegging både strukturelt og finansielt. I tillegg må det arbeides med å legge forholdene til rette for at lærere kan utvikle forskningskompetanse i grunnutdanningen, noe som leder til en forlenget grunnutdanning. For ferdigutdannede lærere bør det legges til rette for videreutdanning som innebærer kvalifisering i FoU-arbeid, slik at visjonen om at undervisning i det norske utdanningssystemet i sterkere grad blir forskningsbasert og forskningsorientert.

Tid og ressurser til FoU

Det er likevel ikke tilstrekkelig at lærere og lærerutdannere utvikler FoU-kompetanse. De må også få *tid og ressurser* til å holde på med FoU som en del av arbeidsoppgavene sine. FoU-tid for praksisutøvere i barnehage/skole og i lærerutdanningen må utvides og det må lyses ut tilstrekkelig midler, slik at der blir en vid spredning innen forskning i lærerutdanning, vertikalt så vel som horisontalt, for at alle nivåer og fag kan bli styrket.

Det ville også være ønskelig at det utlyses midler til samarbeidsprosjekter mellom nivåene og ikke minst, på tvers av fagene, slik at vi kan bedre den helhetlige forståelsen av det norske utdanningssystemet.

Rekruttering

Vi står overfor en demografisk utfordring i lærerutdanningsstaben, som krever spesifikke rekrutteringstiltak for å sikre en relevant profesjonsrettet forskningsprofil. En forskerskole vil også være et viktig ledd i rekruttering av kvalifisert personale til lærerutdanningen.

Det er viktig å holde fokus på inkludering av minoriteter innen FoU-virksomheten. Flere med etnisk minoritetsbakgrunn tar høyere utdanning, og bør på lik linje med andre oppfordres til å fortsette utdanningsløpet mot en forskerkarriere. Dette for at de ulike FoU-miljøene skal kunne speile samfunnet for øvrig, spesielt barnehagen og skolen. For å muliggjøre dette er det viktig at informasjon om godkjenning av utdanning fra utlandet forbedres og blir mer tilgjengelig.

Rekruttering til forskning kan starte i studentenes studietid. I tillegg til å tenke tradisjonelt med økning i postdoktorstillinger og stipendiatstillinger må man i utstrakt grad involvere

studenter tidlig i utdanningen. Ved å la studentene være delaktige i FoU-prosjekter inviterer en potensielle forskere inn i miljøet. En gir flere forståelse for, og innsyn i, arbeidet, noe som kan inspirere flere til å opparbeide seg forskerkompetanse. Dette er spesielt viktig innenfor de korte profesjonsutdanningene, hvor det tradisjonelt sett ikke har vært vanlig å fortsette studier etter fullført bachelorgrad.

NRLU mener derfor at det fortsatt må holdes fokus på oppfyllelsen av lovbestemmelsen om forskningsbasert undervisning, og at det må støttes opp om prosjekter der målet er å bringe FoU-arbeidet nærmere studentene, i tillegg til at det oppfordres til at studenter skal kunne delta aktivt allerede på lavere grads utdanning.

Med hilsen

Knut Patrick Hanevik
leder for Nasjonalt rådd for lærerutdanning

Ellen Birgitte Levy
seniorrådgiver UHR